

Fertigatieproblemen bij Europese telers komen boven water

Hoewel telers steeds bewuster omspringen met water en meststoffen, vertaalt zich dat nog te weinig in een betere kwaliteit van het oppervlaktewater. Een uitgebreide bevraging bij 371 Europese telers in het kader van het Europese project FERTINNOWA toont dat er nog ruimte voor verbetering is, en ja, ook bij ons. Meer nog, het blijkt dat we nog heel wat van elkaar kunnen opsteken.

E. Vandewoestijne (PCG)

E. Berckmoes (PSKW)

P. Melis (PCH)

I. Delcour (PCS)

In FERTINNOWA worden beschikbare technologieën samengebracht, uitgewisseld en geïmplementeerd op bedrijfsniveau om te komen tot duurzamere land- en tuinbouw. Hiervoor werden 371 telers, verspreid over gans Europa, bezocht en werd hun watermanagement uitgebreid bekeken.

In Vlaanderen namen 77 telers deel, waarvan 13 met grondgebonden teelten (groenten en aardbeien) en 64 grondloze teelten (groenten, aardbeien en sierteeltgewassen).

Dimensionering en waterkwaliteit van wateropslagsystemen kunnen beter

Uit de enquête blijkt dat in Vlaanderen regen- en grondwater de belangrijkste waterbronnen vormen voor teelten in open lucht en onder bescherming. In het laatste geval vormt ook drainwater een belangrijke waterbron. Op zich niets nieuws maar wel opmerkelijk is het gegeven dat bijna de helft van de Vlaamse telers

aangaf een watertekort te hebben tijdens de zomer. Nog opmerkelijker is het feit dat we hiermee Spanje (42% met watertekort) nipt voorbijsteken. Vaak gaven telers ook aan dat hun wateropslag te klein gedimensioneerd is. De nood aan advies omtrent dimensionering van het wateropslagstelsel blijkt bijgevolg groot te zijn.

Ook de kwaliteit van het irrigatiewater bezorgt de helft van de Vlaamse telers kopzorgen. In heel Europa zijn de aanwezigheid van ijzer, afkomstig uit grondwater, of een teveel aan zouten vaak het probleem. Wat hemelwater betreft, staat de algenproblematiek bovenaan de lijst. Uit de enquête blijkt dat telers, met wisselend succes diverse technologieën en praktijken toepassen om bijvoorbeeld algen te bestrijden. Om tot een duurzaam waterbeheer te komen, zal echter geïnvesteerd moeten worden in een brongerichte aanpak van waterkwaliteitsproblemen.

>>

© W. DE GEEST

De nood aan advies omtrent dimensionering van het wateropslagsysteem blijkt groot te zijn.

Geavanceerde technologieën voor water- en meststoffengebruik

Ondanks de enorme vooruitgang die we maakten met de intrede van de fertigatie, kan toch nog zorgvuldiger omgesprongen worden met water en nutriënten. Het gebruik van sensoren en daarop voortbouwende managementtools worden hierin als de toekomst gezien. Het viel op dat er al veel technologieën bestaan, maar dat deze nog te weinig bekend en dus onderbenut zijn bij de bevroegde telers; onbekend maakt onbemind.

Een voorbeeld hiervan zijn de officiële voedingsschema's: slechts 27% van de Europese telers weten van hun bestaan af en slechts de helft daarvan

gebruikt ze ook. Velen vertrouwen de voedingsschema's niet, vinden er hun specifieke teelt niet in terug of steunen liever op hun eigen ervaringen en het advies van voorlichters.

Mede daarom beoogt FERTINNOWA een breder overzicht te geven van beschikbare oplossingen om watergift en voeding verder te optimaliseren. Daarbij zijn de werking en de betrouwbaarheid van de techniek, maar ook de investeringskost, de rendabiliteit én de betrouwbaarheid van groot belang. Slechts als telers zich bewust zijn van die kansen, kunnen ze beslissen of deze technische oplossingen op hun bedrijf geïmplementeerd kunnen worden.

Hoe minimaliseer je de impact van fertigatie op het milieu?

Bij 64% van de bevroegde Vlaamse telers wordt meer dan 90% van het drainwater gerecicleerd, wat zeer positief is. Hierin verschillen we ook duidelijk met andere regio's in Europa. Op één Vlaams bedrijf na wordt het spuiwater echter niet behandeld vooraleer het geloosd wordt. De telers vonden dat er te weinig technieken voorhanden zijn om bijvoorbeeld nitraat en fosfor te verwijderen alvorens te lozen. Toch plannen veel Vlaamse telers binnenkort investeringen om de lozing naar het milieu verder in te perken: 33% van de bevroegde Vlaamse telers wil het recirculatiegebeuren verder uitbouwen of optimaliseren. Ondanks de prioriteit in Nederland werd het verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen uit spuiwater niet vermeld door Vlaamse telers.

In de andere Europese regio's zijn de meeste telers niet van plan om op korte termijn extra investeringen te doen. Het feit dat daar nauwelijks controle van buitenaf is, ligt hier aan de basis.

Waterontsmetting, onmisbaar bij recirculatie

Bij recirculatie van drainwater is waterontsmetting aangewezen en hier zijn UV, trage zandfiltratie en waterstofperoxide een vaste waarde. Veel Europese telers hebben echter nog vragen over deze technieken, bijvoorbeeld hoe UV-filters onderhouden moeten worden, bij welke substraattypes ze kunnen worden ingezet en wat ze kosten. Vlaamse telers blijken beter vertrouwd met deze ontsmettingstechnologieën, maar zijn vaak nog op zoek naar technieken die grotere volumes water op korte termijn kunnen ontsmetten én die slechts een beperkte oppervlakte in beslag nemen.

Investeren biedt voordelen

In Noordwest-Europa geven een verhoging van de productkwaliteit en opbrengst en een reductie van de productiekost de doorslag om watergeef- en bemestingssystemen daadwerkelijk aan te passen. De bevraging maakt ook duidelijk dat telers het liefst leren vanuit de ervaringen van

Bijna de helft van de Vlaamse telers heeft een watertekort tijdens de zomer.

“Vlaamse telers zijn vaak nog op zoek naar technieken die grotere volumes water op korte termijn kunnen ontsmetten én die slechts een beperkte oppervlakte in beslag nemen.”

anderen. Daarnaast nemen ze graag deel aan demonstratiemomenten waar goede praktijken getoond worden en hebben ze graag 1-op-1 contact met fertigatiespecialisten en onderzoekers.

Technologiedatabank van FERTINNOWA

Om een antwoord te bieden op veel vragen van telers, heeft FERTINNOWA een technologiedatabank (fertinnowa.com/technology-database) ontwikkeld. Deze databank bevat talrijke handige en korte fiches over een brede waaier aan technologieën met betrekking tot wateropslag, waterzuivering en -ontsmetting, irrigatie- en fertigatie-infrastructuur of -management en end-of-pipe oplossingen. Zeker het bezoeken waard! ■

Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het H2020-project 'FERTINNOWA: Overdracht van innovatieve technieken voor duurzaam watergebruik in gefertigete teelten.'

FERTINNOWA heeft een technologiedatabank ontwikkeld die talrijke handige fiches over een brede waaier aan technologieën met betrekking tot watermanagement bevat.

Onderzoek met steun van de Vlaamse Overheid, het Agentschap Innoveren & Ondernemen, de Europese Unie, Provincie Oost-Vlaanderen, Boerenbond en AVBS, dé sierteelt- en groenfederatie.